

Submitted: October 2016
Revised: November 2016
Accepted: December 2016

ÖĞRETMEN ANNE-BABALARIN ÇOCUKLARI VE ÖĞRENCİLERİYLE OLAN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ¹

Durmuş KILIÇ² ve Burcu ALTUNOK³

Özet

Araştırma ile ebeveyn olan öğretmenler, öğretmen çocukları ve öğretmen çocukları ile aynı sınıfta okuyan öğrencilerin birbirileri ile olan ilişkilerine olan bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Erzurum ilinden seçilen üç ayrı gruptan oluşmaktadır. Birinci grup okul dönemi çocuğu bulunan sınıfta da branş öğretmenlerinden, ikinci grup ebeveynlerinden en az biri öğretmen olan bireylerden ve son grup ise bu bireylerin sınıf arkadaşlarından oluşmaktadır. Her grup 10 kişiden, toplam 30 kişi çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmada üç farklı örneklem grubu olduğundan, her grup için farklı görüşme formu hazırlanmıştır. Gruplar için düzenlenen farklı görüşme formlarıyla, belli bir olgu içindeki kişilerin aynı durumlara bakış açılarına ve bu durum hakkındaki yorumlarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmada görüşme yöntemi ile elde edilen veriler betimsel analizle incelenmiştir. Temalar görüşmelerde sorulan sorulara göre düzenlenmiş ve sorulara dikkat edilerek cevaplar mantıklı bir şekilde bir araya getirilmiştir. Öğretmen anne ve babaların verdikleri cevaplara göre bulgular analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırmada sonuçlarına göre öğretmenlerin, kendi çocuklarını okuttukları zaman sınıf içinde çocuğunu geri planda tutmaktadır. Öğretmenler çocuklarına sınıf içinde önemli görevler vermemektedir. Çocuklarına karşı daha kuralcı ve sert davranmaktadırlar. Bu şekilde onun farklı ve ayrıcalıklı olmadığını göstermeyi amaçlamaktadırlar. Bayan öğretmenler okuldan sonra çocuklarının birçok ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli zamanı bulamamaktadır. Öğretmenler evde çocuklarına karşı daha kolay sinirlenmektedirler. Öğrencilerine gösterdikleri sabrı çocuklarına gösterememektedirler.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Anne ve baba, nitel araştırma.

THE EXAMINATION OF THE RELATIONSHIPS OF PARENTS WHO ARE TEACHERS BETWEEN THEIR CHILDREN AND THEIR STUDENTS

Abstract

The aim of the current study was to determine perspectives between parents who are teachers, children of these teachers, and students who are in the same class with children of teachers. In line with the main aim, phenomenology was used as qualitative research methods. The participants of the study composed of three groups which were selected from Erzurum city. The first group consisted of class or branch teachers who have student children, persons whose at least one parents are teacher was belonged to second group, and the last group consisted of the classmates of these persons. Each group had 10 people, in total 30 people were determined as experiment group. Because of the three-different sample group, different interview forms were prepared for each group. For differently prepared interview forms, it was tried to reached perspectives of people within the same phenomenon towards same situations and comments about these situations. In the study, the data obtained from interview were analyzed with descriptive analysis. Themes were organized regarding interview questions and

¹ Bu çalışma Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında savunulan "Öğretmen Anne- Babaların Çocukları ve Öğrencileriyle Olan İlişkilerinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans çalışmasının özetidir.

² Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğret. Ana Bilim Dalı, Erzurum.

dkilic@atauni.edu.tr

³ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Erzurum

answers were gathered judiciously. The findings were analyzed and interpreted in terms of the answers of parent teachers. According to findings of the study, it was found that teachers keep their children in the background in the class. They avoided to assign an important task to their children in the class and behave their children more primly and harder. In this manner, teachers aimed to show that their children are not different and privileged from the rest of the class. Woman teachers did not find enough time for meeting their children needs. Teachers had a quick temper toward their children at home. They cannot show patience toward their children when comparing their students.

Key words: Teacher, parents, qualitative research

GİRİŞ

Her alandaki gelişmelerden haberdar olabilmek ve gelişen dünyada yer alabilmek için milletler, biriken bilgi muhtevasını yeni nesillere aktarmak ve onları bu bilgilerle donatmak zorundadır. İstenilen seviyeye gelmek için eğitime ihtiyaç duyulmaktadır (Kılıç, 1994). Bu yüzden her devlet istenen seviyeye gelmek için kendine has eğitim sistemi oluşturmaktadır. Bu eğitim sistemi ile yetiştireceği insan modelini, sahip olduğu eğitim felsefesi ve insan gücü politikası ışığında saptayarak eğitim etkinliklerini bu amaca göre düzenlemektedir (Karagözoğlu, 2003).

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süren ve bireye çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandıran (Erden, 2005) bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı olarak istendik davranış değiştirme sürecidir (Ertürk,1994). Eğitimin bir süreç olması, davranış değişikliği oluşturması ve bir amaca yönelik olması eğitimin öne çıkan özellikleridir. Eğitim çocuğun birey olmasında, kendi kararlarını almasında, saygı göstermesinde ve saygı görmesinde, bulunduğu topluluk içinde kabul görmesinde ve bunlar gibi insan hayatında önemli rol oynar. Eğitimin sağlıklı işleyebilmesi çocuğun gelişim dönemlerini sağlıklı bir şekilde aşmasıyla gerçekleşir. Bunları en iyi sağlayan ortam analı babalı, uyumlu ve güvenilir bir aile yuvasıdır. Çünkü çocuk, ana babayı kendine örnek alarak, sevildiğini, desteklendiğini duyarak büyür ve olgunlaşır (Yörükoğlu, 1985. Akt: Sünbül, 1996).

Ailede başlayan ve okulda devam eden bir süreç olan eğitimin başarıya veya istenilen boyutlara ulaşması için anne-babadan sonra en çok öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü öğretmenin öğrenciyle olan iletişimi, hem öğretme-öğrenme sürecinin niteliğinin artmasında hem de öğrenci davranışlarının gelişiminde önemli rol oynamaktadır (Dökmen, 1998). Bu nedenle evde ana-babanın, okulda öğretmenin, çocuk için model oluşturan en önemli yetişkinler (Languis, 1987. Akt: Ulusavaş, 1992) olduğu söylenebilir.

Eğitim sözcüğünün davranış değiştirme, davranış oluşturma amaçlı etkinlikler bütünü olduğu tanımlamaların ortak yanı olarak görülmektedir (Başar, 2008). Eğitim tanımında ortaya çıkan bu ortak yön, öğrenciler ile aktif etkileşimde olan ve rol model olarak kabul gören öğretmenlerin önemini ortaya koymaktadır. Çelikten, Şanal ve Yeni (2005) öğretmeni; insan mimarı, insanın kişiliğini biçimlendiren bir sanatkar olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin belli mesleki özelliklere sahip olması gerekir (Dilekmen, 2005). Çünkü eğitim niteliğinin gelişmesinde öğretmen performansının niteliğinin gelişmesi önemlidir (Yalçın ve Korkmaz,2013). Sönmez (2012) öğretmendeki eksiklikler ve tutarsızlıkların eğitim ortamını olumsuz etkileyeceğinden ve sistemin entropiye kayabileceğinden bahsetmektedir. Barnett ve Hodson (2001) öğretmenin sahip olduğu bilgi ve becerileri; alan bilgisi, müfredat bilgisi ve pedagojiksel alan bilgisi olarak üç gruba ayırmıştır. Bununla beraber bir öğretmenin; bireysel farklılıkları analiz edebilme (Çetin,2001), öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gereksinimleri konusunda içgörü sahibi olma (Davalos ve Griffin, 1999), esnek ve sorun çözücü olmanın (Şişman, 2006; Celep, 2004) yanı sıra iyi iletişim becerilerine sahip olma (Lewis, 1982), yaratıcı düşünme (Hansen veFeldhusen, 1994; Nelson ve Prindle, 1992), yaşam boyu öğrenme ve hataların yapılabilir olduğuna inanma (Bernal, 1994) gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir. Çünkü öğretmenin niteliği ve yeterliliği eğitim öğretim faaliyetinin başarıya ulaşmasında en önemli faktördür (Büyükkaragöz ve diğerleri, 1998). Ancak öğretmenlerde bulunması istenen özelliklerin sayısı ve niteliği zamanla artabilir, gelişebilir ya da değişebilir (Gurbetoğlu ve Tomakin,2011). Öğretmen sadece okulda yaşayan biri değildir. Bu yüzden gerek mesleki, gerek toplumsal gerekse kişisel olarak olumlu ya da olumsuz birçok etmeden etkilenmektedir. Örneğin toplumsal açıdan ele alındığında öğretmenlerin toplum içinde saygınlık durumu, toplum baskısı, takdir edilmeme gibi birçok sorunla karşı karşıya olduğu (Özbek, Kahyaoglu ve Özgen, 2007; Akyüz, 2008; Aydın, 2009; Yazıcı, 2009) anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin sözü geçen sorunlar dışında sahip olduğu sorumluluklar da üzerlerinde ayrıca baskıya sebep olmaktadır. Öğrencileri kadar önemli olan çocuklarının yükümlülüğünü taşıyor olmaları (Akıngüç ve Fındıkçı, 1992) sorumlu olduğu etmenlerin başında gelmektedir. Her ebeveyn gibi anne-baba olan öğretmenler de çocuğunun iyi bir yaşam sürmesini, doğru kararlar almasını, sağlam bir karaktere sahip olmasını ister ve çocuklarına en iyi yaşam şartlarını sunmak için çalışır.

Öğretmenlik mesleğinin hem bedeni hem de zihni yoran bir meslek olması, birçok öğretmenin okuldan sonraki yaşamını etkilemektedir. Okuldan yorgun halde eve dönen öğretmenlerin ev içinde çocukları ile yeteri kadar

ilgilenme konusunda zorlanacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Literatür çalışmalarına bakıldığında öğretmenlerin ağırlıklı olarak öğrencileri ile olan ilişki düzeyleri üzerinde durulduğu görülmektedir. Diğer yandan sınıftaki ve okuldaki yaşantılarının eve nasıl yansıdığı, çocukları ve öğrencileri arasında nasıl bir ilişki kurduyuyla ilgili yeteri kadar çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bununla beraber öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ile ilgili yapılan çalışmaların olduğu; ancak bu tükenmişlik düzeylerinin çocuklarına yansımaları üzerine yeterli çalışmanın olmadığı görülmektedir.

Çocuğun kişilik yapısını doğrudan etkileyen ve olumlu değerlerin çocuğa kazandırılmasına imkân sağlayacak sınıf ortamını sağlamakla sorumlu olan öğretmenlerin (Aydın, 2004) bu sorumluluğu kendi çocuklarına ne derece yansıttığı ve mesleklerinin çocukları ile olan ilişkilerini ne derece etkilediğini araştırmak bu açıdan önemlidir. Bu nedenle yapılan araştırma ile ebeveyn olan öğretmenler, öğretmen çocukları ve öğretmen çocukları ile aynı sınıfta okuyan öğrencilerin birbirileri ile olan ilişkilerine olan bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Öğretmen anne-babaların kendi çocukları ile olan iletişim/ilişkilerinde öğretmenlik mesleğinin rolü/etkisi nedir?
- Öğretmenlerin sınıftaki olayları eve yansıtma durumları nelerdir?
- Çocukların öğretmen olan ebeveynleri ile ilgili düşünceleri nelerdir
- Anne-babasının öğrencisi olan çocukların görüşleri nelerdir?
- Öğretmen çocuğu ile aynı sınıfta öğrenim gören öğrencilerin öğretmen-öğretmen çocuğu arasındaki ilişki durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri analizi ve araştırmacının rolüne yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada ebeveynlerinden en az biri öğretmen olan bireylerin öğrencilik dönemlerinde diğer öğrencilere ve diğer öğrencilerin bu bireylere bakış açılarının yanı sıra okul dönemi çocuğu bulunan öğretmenlerin düşüncelerini incelemek amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu, birtakım olayların dayandığı sebep veya bu sebeplerin yol açtığı sonuç veya varlığı deneye kanıtlanmış şeydir. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi farklı biçimlerde karşımıza çıkar. Olgu bilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları, Erzurum ilinden seçilen üç ayrı gruptan oluşmaktadır. Birinci grup okul dönemi çocuğu bulunan sınıf ya da branş öğretmenlerinden, ikinci grup ebeveynlerinden en az biri öğretmen olan bireylerden ve son grup ise bu bireylerin sınıf arkadaşlarından oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grupları, araştırma modeline uygun olarak “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” ve “ölçüt örnekleme” yöntemleri ile seçilmiştir. Ölçüt örnekleme yönteminin doğası gereği çalışmada kullanılan ölçütler araştırmacılar tarafından aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Birinci grup örneklem seçimi için öğretmenlerin halen çalışmakta olmaları ve çocuklarından en az birinin öğrenci olması; ikinci grup ve üçüncü grup örneklem seçimi için katılımcı yaşlarının 18’den büyük olması örneklem seçimi için kullanılan ölçütler olarak belirlenmiştir.

Analiz ve yorumlamalarda görüşmenin yapıldığı kişilerin daha kolay anlaşılması ve karışıklık oluşmaması için kodlamalar yapılmıştır. Anne-baba olan öğretmenler için Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10 kodları kullanılmıştır. Öğretmen çocukları için Ç1, Ç2, Ç3, Ç4, Ç5, Ç6, Ç7, Ç8, Ç9, Ç10 kodları kullanılmıştır. Diğer öğrenciler olarak adlandırılan örneklem grubuna ise D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8, D9, D10 kodları kullanılmıştır. Sayılar verilirken ise isimlerin alfabetik sıralamasına bakılmıştır.

Her grup için 10’ar kişinin seçildiği 30 kişilik çalışma grubunun demografik özellikleri Tablo 1 ve Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

Kod	Çocuk Sayısı	Brans	Cinsiyet	Çalışma Süresi
Ö1	3	Sınıf Öğretmeni	Erkek	29
Ö2	2	İngilizce Öğretmeni	Kadın	23
Ö3	3	Zihinsel Engelliler Öğretmeni	Erkek	25
Ö4	3	Sınıf Öğretmeni	Kadın	17
Ö5	1	Sınıf Öğretmeni	Kadın	15
Ö6	2	Sınıf Öğretmeni	Kadın	11
Ö7	2	Sınıf Öğretmeni	Kadın	11
Ö8	2	Sınıf Öğretmeni	Kadın	14
Ö9	2	Sınıf Öğretmeni	Kadın	30
Ö10	1	Beden Eğitimi Öğretmeni	Erkek	7+3*

* 7 yıl özel olarak çalışmış, 3 yıldır da MEB bünyesinde görev yapmaktadır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin yedisi sınıf öğretmeni, biri İngilizce, biri zihinsel engelliler öğretmeni ve biri beden eğitimi öğretmenidir. Ö10 kodlu öğretmen meslek hayatına başlamadan önce 7 yıl özel olarak sporla ilgilenmiştir. Bununla birlikte görüşme yapılan öğretmenlerin meslek hayatları 10-30 yıl arasında değişmektedir. Çocuk sayıları ise 1, 2 veya 3'tür. Bu öğretmenlerden üçünün erkek, geriye kalan yedisinin ise kadın olduğu Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 2. Görüşme Yapılan Öğretmen Çocukları ve Diğer Öğrencilerin Kişisel Bilgileri ve Kodları

Öğretmen Çocukları				Diğer Öğrenciler		
Kod	Meslek	Cinsiyet	Öğretmen Olan Ebeveyn	Kod	Meslek	Yaş
Ç1	Öğretmen	Erkek	Baba	D1	Öğretmen (Mat.)	24
Ç2	Uzman (Memur)	Erkek	Baba	D2	Öğretmen (İng.)	25
Ç3	Öğretmen	Kadın	Baba	D3	Öğretmen (sınıf)	25
Ç4	Öğretmen	Kadın	Anne ve Baba	D4	Öğretmen (sınıf)	25
Ç5	Mühendis	Kadın	Baba	D5	Öğrenci	22
Ç6	Öğretmen	Kadın	Anne	D6	Öğretmen (sınıf)	26
Ç7	Öğrenci (Mühendis)	Kadın	Anne ve Baba	D7	Öğrenci	19
Ç8	Öğrenci (Biyoloji)	Kadın	Anne ve Baba	D8	Öğretmen (sınıf)	26
Ç9	Öğretmen	Kadın	Baba	D9	Öğrenci	18
Ç10	Öğretmen	Kadın	Anne	D10	Öğretmen (sınıf)	26

Tablo 2 incelendiğinde, görüşleri alınan öğretmen çocuklarının 6'sının öğretmen, 2'sinin öğrenci, 1'inin mühendis ve bir diğeri de uzman memur olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların cinsiyet dağılımlarına göre öğretmen çocuklarının 2'sinin erkek geri kalan 8'inin kadın olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında 3 katılımcının her iki ebeveyninin, 5 katılımcının sadece babasının ve 2 katılımcının ise sadece annesinin öğretmen olduğu görülmektedir.

Öğretmen çocukları ile aynı sınıfta okuyan diğer katılımcıların kişisel özelliklerine bakıldığında; 7'sinin öğretmen, 3'ünün ise hala öğrenci olduğu ve yaş aralıklarının 18 ile 26 arasında değiştiği görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada üç farklı örneklem grubu olduğundan, her grup için farklı görüşme formu hazırlanmıştır. Gruplar için düzenlenen farklı görüşme formlarıyla, belli bir olgu içindeki kişilerin aynı durumlara bakış açılarına ve bu durum hakkındaki yorumlarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Görüşme metodu, insanların neyi ve neden düşündüklerini, duygu, tutum ve hislerinin neler olduğunu, davranışlarını yönlendiren faktörleri ortaya çıkarmayı sağlayan bir veri toplama aracıdır (Ekiz, 2003). Araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları üç uzmanın görüşlerine sunulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formlarının nihai formatları belirlenmiştir.

Birinci grup olan anne-baba öğretmenler için hazırlanan görüşme formunda 2 soru, ikinci grup olan öğretmen çocukları için hazırlanan görüşme formunda 2 soru, diğer öğrenciler için hazırlanan görüşme formunda ise 1 soru vardır.

Verilerin Toplanması

Kolay örnekleme ve ölçüt örnekleme yöntemleri ile seçilen katılımcılarla önceden konuşulup randevu alınmıştır. Katılımcıların istek ve önerileri doğrultusunda, görüşmenin rahatça yapılabileceği, katılımcıların kendilerini güvende ve rahat hissedeceği ortamlara katılımcılarla birlikte karar verilmiştir. Yine katılımcılara uygun olan gün ve saatlerde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler yapılırken, ortamda katılımcıları rahatsız edecek veya katılımcıların cevaplarını etkileyebilecek kişi ya da kişiler bulunmamasına özen gösterilmiştir. Görüşmelere başlamadan önce, her katılımcıya görüşme formu gösterilmiş ve herhangi bir sorusu olup olmadığı sorulmuştur. Sorulan sorulara uygun yanıtlar verilerek, samimi bir görüşme ortamı sağlanmaya çalışılmıştır. Katılımcıların izni doğrultusunda görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ayrıca katılımcıların hiç birinden kimlik bilgileri istenilmemiştir. Görüşme yapılan kişilerden hiçbirine kimliğini açıklaması gibi bir talepte bulunulmamıştır. Görüşmeler tamamlandıktan sonra yapılan ses kayıtları bilgisayar ortamında yazıya aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada görüşme yöntemi ile elde edilen veriler betimsel analizle incelenmiştir. Temalar görüşmelerde sorulan sorulara göre düzenlenmiş ve sorulara dikkat edilerek cevaplar mantıklı bir şekilde bir araya getirilmiştir. Sorulara verilen cevaplardan alıntılar yapılmıştır.

Her katılımcı grubu ayrı ayrı analiz edilmiştir. Analiz işlemi farklı farklı yapıldıktan sonra katılımcı gruplarının görüşme formlarında yer alan benzer ve paralel sorulara verilen cevaplar karşılaştırılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Öğretmenler İle Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular

Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin mesleklerinin ebeveynliklerini nasıl etkilediğine dair bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenliğin Çocuklarla Olan İlişkilere Etkisi

KOD	Öğretmenliğin Etkileri
Ö1	Doğru orantılı ve olumlu oldu
Ö2	Olumlu ve kazançlı, mesleki tecrübelerimi çocuklarımla ilişkimde kullandım
Ö3	Çocuğumu ve yaşadığı dönemi daha iyi anlıyordum
Ö4	Çocuklarım öğrencilerimi kıskanırdı
Ö5	İlişkimizi olumlu etkiliyor bence
Ö6	Okulu zihinsel olarak eve taşıyorum, çocuklarıma zaman yetmiyor
Ö7	İyi etkiliyor ama okuldaki olumsuzlukları eve de yansıtıyorum
Ö8	Çocuk psikolojisini bilmem onları daha iyi anlamamı sağlıyor
Ö9	Onları daha iyi ve kolay anlıyorum
Ö10	Meslek anlamında öğretmenlik onu onore etmiş olabilir

Tablo 3 incelendiğinde, Öğretmen anne-babaların mesleki tecrübe ve bilgilerini kullanarak çocuklarını daha iyi anladıklarını ve bu durumun çocuklarıyla iletişim kurmalarına yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan okuldaki olumsuzlukların eve yansması ve zaman yetersizliği gibi nedenlerden ötürü öğretmen anne-babaların çocuklarıyla olan ilişkilerinin olumsuz yönde etkilendiği tespit edilen bir başka önemli husustur.

Öğretmen anne-baba görüşlerinden doğrudan alınan ifadelerden üç tanesi aşağıda verilmiştir.

Ö2: *Öğretmenlik mesleği benim için büyük bir onurdur. O ortamda edindiğim tüm deneyimler ve kazançlar çocuklarımda uyguladığım ve sonuç aldığım ürüne dönüştü. Olumlu ve kazançlı etkiledi yani.*

Ö4: *Çocuklarımla öğrencilerimi çok kıskandığı ve keşke anne yerine öğretmenim olsan dedikleri yönünde etkilediğini düşünüyorum.*

Ö6: *Zihin olarak çocuklarla doluyumdur. Yani eve gittiğimde şu çocuk neden böyleydi? Velisini arıyorum, onunla görüşüyorum. Çocukla tekrar görüşüyorum. Telefonda zaten velilerin hemen hemen hepsinin telefonu var. Onlarla da evde görüşürüm yani ona çözüm üretmeye çalışırım. Güvendiğim arkadaşlarımdan destek bulmaya çalışırım onlar için. Zihin olarak biraz fazla yoruyorum kendimi.*

Elde edilen bulgulara bakıldığında öğretmenlik mesleği, anne-babalara çocuklarını daha iyi anlama, onlarla daha sağlıklı iletişim kurma, okulda edinilen tecrübeleri çocuklarının eğitiminde de kullanma gibi faydalar sağlamaktadır. Bu olumlu etkilerin yanı sıra okulu eve taşıma, öğrencilerin çocukları tarafından kıskanılması, yoğunluk ve yorgunluktan dolayı yeteri kadar ilgilenememe gibi meslekten kaynaklı olumsuz etkilerin olduğu da görülmektedir vardır.

Gün boyunca okulda olma, sürekli çocuklarla uğraşmanın evde kendi çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamaya etkisi sorulduğunda, öğretmenlerden iki farklı cevap alınmıştır. Katılımcıların bir kısmı bu durumun çocuklarına olumsuz yansıdığını dile getirirken Ö2 kodlu katılımcı ise bunun çok fazla etkili olmadığını söylemiştir. Hem bedensel hem de zihinsel olarak yorgun bir şekilde eve gelen öğretmenler, çocuklarına yeterli zamanı ayıramadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere Göre Sınıftaki Olayların Eve Yansıtılmasına İlişkin Elde Edilen Bulgular

Sınıftaki olayların eve yansıtılmasına ilişkin elde edilen öğretmen görüşlerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Sınıftaki Olayların Eve Yansıtılması

KOD	Evdeki Etkileri
Ö1	Pek etkilenmiyorum
Ö2	Fiziki yorgunluk olsa da psikolojik etkilenmem, işim evime girmez
Ö3	Çabuk sinirleniyorum ya da geçiştiriyorum
Ö4	Sabırım ve tahammülüm azalıyor
Ö5	Çocuğuma yansıtmam ama beni etkiler
Ö6	Bir sorun olduğunda eşimle paylaşıp halletmeye çalışırım
Ö7	Sınıfta çok fazla olumsuzluk olmadığı için pek etkilenmem
Ö8	Olumsuz tabi ki, iş ve ev hayatı birbirinden ayıramıyoruz maalesef
Ö9	Sınıftaki olanları eve yansıtmam, asla etkilenmem
Ö10	Çocuğumun yanında değilim

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerden birinin çocuğu ile ayrı yaşadığı belirlenirken beş öğretmenin sınıftaki olaylardan ve olumsuzluklardan etkilenmediğini ve eve yansıtmadığı, geri kalan dört öğretmenin ise az ya da çok etkilendiği ve evine de yansıttığı tespit edilmiştir.

Sınıftaki olayların eve yansıtılmasına ilişkin katılımcı görüşlerinden doğrudan alınan ifadelerden üç tanesi aşağıda verilmiştir.

Ö2: *Hiçbir şekilde olumlu/olumsuz etkilediğini gözlemlemedim. Çünkü işim evimin kapısından girdiğimde geride kalmıştır, nasıl ki işe geldiğimde evim kapının gerisinde kaldıysa. ... İşten yorgun gelme kavramını hayatımızdan çıkarmalı ve zevkle yaptığımız işten eve yeni bir enerji ve sosyal yaşam beklentisiyle gelmeliyiz.*

Ö4: *Her insanın iş hayatında sıkıntı yaşayıp eve yansıttığı kadar ben de aileme yansıtabiliyorum. Olumsuz yönde etkiliyor. Sabrımın ve tahammülümün azaldığını fark ediyorum.*

Ö9: *Önemsenecek şekilde yansıtıyorum. Çünkü okul ve aile farklı yapıdaki kurumlardır. Olaylar olduğu yerde bırakılmalıdır. ... Sınıf içindeki olan olayları asla aile içine yansıtmadım.*

Okulda veya sınıfta yaşanan olayların hepsinden ziyade genellikle olumsuz olaylar öğretmenlerin evine taşınmaktadır. Gün içinde herhangi bir sebepten dolayı sinirlenen, yorulan vb. durumlar yaşayan öğretmen, olayın psikolojisini evine ve çocuklarına da yansıtılmaktadır. Bazı öğretmenlerin ise okulda ne yaşanırsa yaşansın bunu evine taşımadığı, olayları okulda bıraktığı katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Öğretmen Çocuklarıyla Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular

Ebeveynlerinden en az biri öğretmen olan katılımcıların görüşlerinin analizi sonucu elde edilen bulgulara Tablo 5'de yer verilmiştir.

Tablo 5. Çocukların Anne-babaların Öğrencileriyle İlgili Düşünceleri

KOD	Kıyaslama	Kıskanma	Diğer Düşünceler
Ç1	Kıyaslamadım	Kıskanmadım	
Ç2	Dersleri iyi olanlardan daha iyi olmaya çalışıyordum	Başarılarımı kıskanırdım	Şanslı çocuklardı
Ç3	Kıyaslamadım	Küçükken kıskanırdım	Benim imkânlarım daha iyiydi onlardan
Ç4	Yaşım büyük olduğu için kıyaslamadım	Küçükken kıskanırdım	Ben çocuğuydum onlar öğrencisi, farkımız buydu
Ç5	Kıyaslamadım	Kıskanmadım	
Ç6	Okulda öğretmen evde anneydi, kıyaslamadım	Kıskanmadım	
Ç7	Kıyaslamadım	Küçükken kıskanırdım	Çocuğu olduğum için daha samimiydi bana karşı
Ç8	Kıyaslamadım	Küçükken kıskanırdım	Ben her zaman farklıydım onlardan
Ç9	Kıyaslamadım	Küçükken kıskanırdım	Onlar babamı benden çok gördükleri için şanslılardı
Ç10	Kıyaslamadım	Kıskanmadım	

Görüşü alınan öğrenciler, anne ya da babalarının öğrencileriyle kendilerini kıyaslamadıklarını belirtmiştir. Ancak bir öğrenci ebeveynlerinin okul başarısı konusunda kıyaslama yaptığından bahsetmiştir ve bunu yaparken evde başarıları anlatılan öğrencilerden daha iyi olmak için çabaladığından bahsetmiştir.

Kıskanma konusunda ise dört katılımcı hiç kıskanmadığını, beş katılımcı küçükken kıskandığını fakat büyüdükçe bu duygunun yok olduğunu söylerken bir katılımcı da sadece diğer öğrencilerin başarısını kıskandığını söylemiştir.

Katılımcıların ebeveynlerinin öğrencileri ile ilgili düşüncelerine ilişkin elde edilen görüşlerden doğrudan alınan ifadelerden üç tanesi aşağıda verilmiştir.

Ç2: *Bir dönem babamın okuttuğu öğrencilerle aynı yaş grubundaydım. Babam evde onların durumlarını anlatırken iyi olanlardan daha iyi olmaya çalıştığımı hatırlıyorum. Başka çocuklarla ilgilenmesini kıskandığım zamanlar fazla olmamıştır ama öğrencilerinin başarısını kıskandığım olmuştur.*

Ç5: *Öğrencilerinden bizi her zaman ayır ve daha değerli tutmuştur. Bu yüzden kıyaslama olsun, farklı görme olsun bu gibi konularda hiç olumsuz düşünmemişimdir.*

Ç8: *Öğrenciler annem ve babamın hayatında bir süre oluyorlar. Ama ben onlarla yaşıyorum. Yani her zaman onlardan farklıyım.*

Kendilerini anne-babalarının öğrencileriyle kıyaslamayan öğretmen çocukları, kıskanma konusunda yaşlarına göre farklılıklar göstermişlerdir. Kıskançlık hissinin genellikle küçük yaşta görüldüğü öğrenci görüşlerinden anlaşılmaktadır. Var olan bu durumun nedeni olarak çocukların küçük yaşta öğretmenlik mesleğini tam olarak kavrayamamış olması ve ailelerini diğer öğrenciler ile paylaşma düşüncesinin kıskançlığa sebep olduğu söylenebilir.

Anne-Babasının Öğrencisi Olan Çocukların Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

Anne-babasının öğrencisi olan çocukların görüşlerinin analizi sonucunda elde edilen bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, görüşü alınan katılımcıların Ç5 anne-babasının ev ve okuldaki davranışları arasında fark olmadığını, Ç6 okul ve evdeki rollerinin farklı olduğunu ve Ç7 annesinin okulda daha ciddi ve mesafeli davrandığını söylemiştir.

Tablo 6. Anne-Babasının Öğrencisi Olan Çocukların Görüşleri

KOD	Ev-Okul Arasındaki Davranışlar	Arkadaşlar	Diğerleri
Ç5	Fark yok	Ders ve sınavlarla ilgili soru sorarlardı	• Özgür davranırdım • Hitap sorunu yoktu • Derslerime yardım etmezdi
Ç6	Okulda öğretmen evde anneydi	Herkes benimle iyi geçinir, tartışmaz, kavga etmezdi	• Kendimi kısıtlamazdım • Bazen okulda anne derdim Derslerime yardım ederdi
Ç7	Okulda ciddi ve mesafeli	Beni kıskanırlar, torpilli olduğumu düşünürlerdi	• Özgür davranırdım • Hitap sorunu yaşamadım • Derslerime yardım etmezdi

Bunu yanında katılımcılardan arkadaşlarının kendilerine yönelik davranışlarını değerlendirmeleri istenildiğinde; iki katılımcı olumlu görüş bildirirken Ç7 kodlu katılımcı olumsuz görüş bildirmiştir.

Olumsuz düşünceye sahip katılımcı, bu olumsuz durumu öğretmen çocuğu olmanın ayrıcalık getirdiği düşüncesine bağlamaktadır.

Ayrıca katılımcıların her üçü de okuldaki davranışlarında kendilerini, kısıtlamamış, yaptıkları her şeyin anne-babalarına mutlaka iletileceğini bilmelerine rağmen özgür davrandıklarını belirtmişlerdir. Evde anne-baba, okulda öğretmen olan ebeveynlere karşı hitap sorununu sadece Ç6 kodlu katılımcı yaşamış, diğerleri ise hitap etmekle ilgili bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerden sadece Ç6'nın anne-babasının derslerde yardım etmiş olması bulgulardan ortaya çıkan başka bir sonuçtur.

Anne-babası öğretmeni olan öğrenci görüşlerinden doğrudan alınan ifadeler aşağıda verilmiştir.

Ç5: *Ben başarılı olmamı annemin öğretmen olmasına değil kendi çabalarımına bağlıyorum.*

Ç6: *Bazen biraz daha sertti. Topun ağzında hep ben vardım. Günah geçisiydim bazen de sınıfta.*

Ç7: *Onlarda bazen kıskançlığa neden oldu. Dediğim gibi torpilli olduğumu düşünürlerdi.*

Yukarıdaki görüşlere bakıldığında Anne ya da babasının öğrencisi olan çocukların üçünden de farklı cevaplar alındığı görülmektedir. Görüşlerden anne-babasının okul ve evdeki davranışların arasında farklılıklar görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular

Öğretmenin çocuğu ile aynı sınıfta öğrenim görmüş olan katılımcıların öğretmenlerinin kendi çocuklarına ve öğretmen çocuklarının diğer çocuklara karşı davranış şekillerine ilişkin görüşlerinden elde edilen verilerin sonucunda ortaya çıkan bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 7. Diğer Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bulgulara İlişkin Veriler

Kod	Öğretmenin Çocuğuna Davranış Şekli		Öğretmen Çocuğunun Arkadaşlarına Davranış Şekli
	Genel durum	Olumsuz Durumlarda	
D1	Farklı davranmazdı	Daha soğuk-katı	Doğal
D2	Farklı davranmazdı	Daha soğuk-katı	Öğretmen çocuğu olduğunu hissettirdi
D3	Farklı davranmazdı	Daha soğuk-katı	Bilinçli davranırdı
D4	Farklı davranmazdı	Fark yok	Mesafeli
D5	Farklı davranmazdı	Daha soğuk-katı	Mesafeli
D6	Farklı davranmazdı	Daha soğuk-katı	Sevecen-doğal
D7	Farklı davranmazdı	Daha soğuk-katı	Lider olmak isterdi
D8	Farklı davranmazdı	Fark yok	Doğal
D9	Farklı davranmazdı	Fark yok	Doğal
D10	Daha seviyeli	Daha soğuk-katı	Mesafeli

Öğretmenlerinin çocuğu ile aynı sınıfta okumuş olan öğrencilerin, öğretmenlerinin sınıfta kendi çocuklarına nasıl davrandığı; bu durumun diğer öğrencilere nasıl yansıdığı yukarıdaki tabloda elde edilen bulgular ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin genellikle kendi çocuklarına diğer öğrencilerden farklı davranmadıkları görülmüştür. Diğer taraftan, öğretmenin sinirlenmesi, sorulan sorunun cevaplanamaması veya istenmeyen bir davranışın sergilenmesi gibi olumsuz durumlarda, öğretmenlerin kendi çocuklarına karşı daha sert, daha soğuk ve daha seviyeli davrandığı ayrıca kızmak, söz hakkı vermemek ve geri planda tutmak gibi yaptırımlarda bulunduğu ortaya çıkan önemli bir sonuçtur.

Öğretmen çocuğu ile aynı sınıfta okuyan öğrencilerin görüşlerinden doğrudan alınan üç ifadeye aşağıda verilmiştir

D3: *Arkadaşın öğretmenin çocuğu olduğunu sonradan öğrendim, öğretmenimiz ayırım yapmazdı aksine herkesten önce onu yargıladı, yani yanlış anlaşılmaktan çocuğunu kayırdığının düşünülmesinden çok tedirgindi.*

D7: *Biraz farklı davranırdı. Kendi kızına soğuk davranırdı bize daha yakın davranırdı. Sanırım kızını bizden ayrı görmediğini bize göstermek için öyle davranıyordu, ama kızı bu durumdan çok şikâyetçiydi. Çünkü oda annesinin aynı bize davrandığı gibi davranmasını istiyordu.*

D10: *Bize nazaran kendi çocuğuna daha seviyeli davranırdı. Kurallar ona daha kattıydı. Bizim bir soruyu bilmeyişimizle onununki aynı değildi. Ona daha tavırlıydı. Sürekli gözleriyle onu izlerdi.*

Öğretmenlerin genellikle kendi çocuklarına karşı sert ve daha fazla kuralcı davrandıkları diğer öğrencilerin görüşlerinden anlaşılmaktadır. Bu durumun öğretmenlerin bu yolla çocuklarına karşı bir ayrımcılık yapmadığını, kendi çocuğu olduğu için onu farklı veya üstün görmediğini göstermeye çalışmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Katılımcıların, öğretmen çocuğu olan sınıf arkadaşlarının davranışları hakkındaki görüşleri sorulduğunda, beş katılımcı öğretmen çocuklarının davranışlarında bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Ancak, geri kalan beş katılımcıdan dördü olumsuz görüş belirtirken, bir tanesi öğretmen çocuğunun herkesten fazla sorumluluk üstlendiğini, davranışlarına dikkat ettiğini, daha bilinçli ve daha duyarlı davrandığını söylemiştir

Öğretmen çocuğunun arkadaşlarına davranışı hakkında diğer öğrencilerden elde edilen görüşlerden doğrudan alınan üç ifadeye aşağıda verilmiştir

D6: *Sevecen ve arkadaşça davranıyordu. Babasının öğretmen olması bize karşı kesinlikle kullanmadı. Doğal davranışlar sergiledi.*

D3: *Babasıyla aynı okulda olmanın getirdiği sorumlulukları vardı, diğer arkadaşlara göre daha duyarlı daha bilinçli hareketler sergilerdi.*

D2: *İşin aslı ben öğretmenimin kızını pek sevmezdim, öğretmenin kızı olduğunu her fırsatta hissettirirdi bize. Dersleri iyi değildi, sosyal ilişkileri de pek sağlıklı sayılmazdı. Arkadaş ortamında tutunmak için “ öğretmenin kızı” sıfatını kullanırdı.*

Diğer öğrencilerden elde edilen görüşler sonucunda öğretmen çocuğu olmayı ayrıcalık olarak görüp bundan yararlanmak isteyen çocukların yanı sıra bu durumdan yararlanmak yerine kendilerinin diğer öğrencilerden daha bilinçli olması gerektiğini düşünen ve ona göre davranan öğretmen çocuklarının da olduğu bulgulardan anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada öğretmenlik mesleğinin öğretmenlerin kendi çocuklarının öğrencilik süreçleri üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca öğretmen çocuğu olmanın diğer çocuklarla olan ilişkilere etkisi de incelenen bir başka durumdur.

Araştırma bulgularına bakıldığında; Öğretmenlerin, mesleklerinin de etkisiyle genellikle çocuklarına karşı yol gösterici, çocuklarının yaşlarına göre nasıl davranacağını bilen, çocuklarına derslerinde yardımcı olan, sağlıklı iletişim kuran ve bilinçli davranışlar sergileyen ebeveynler oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Mesleklerinden edindikleri tecrübe ve pedagojik bilgileri çocuklarını anlamada öğretmenlere kolaylık sağlamaktadır. Bu sonuç, Aydın (2004)'in çalışmasında belirttiği gibi, öğretmenlerin sağlıklı bir sınıf ortamında çocuğun kişilik yapısını olumlu etkilediği tespit edilmiştir. Bu olumlu sonuçların yanı sıra bazı olumsuzlukların da var olduğu saptanmıştır. Okuldan yorgun döndükleri için çocuklarına yeterli ilgiyi gösterememek, yine yorgunluktan dolayı sabırlı yaklaşamamak, çocuklarının derslerine yardım ederken aceleci davranmak belirlenen olumsuz sonuçlardır. Bu

olumsuz sonuçların nedeni, gün boyu ders işleyen ve eve yorgun gelen öğretmenlerin, çocuklarının dersleriyle ilgilenirken sınıftaki hassasiyet ve sabrı çocuklarına gösterememesi olarak düşünülebilir. Öğretmenlerin bir kısmı çocuğuna ders çalıştırırken sabırsız, aceleci ve sinirli olurken bir kısmının da dersleri konusunda çocuklarına yardımcı olamadığı araştırma sürecinde ortaya çıkan bulgulardan anlaşılmaktadır.

Sınıfta veya okulda olumsuz bir olay yaşayan öğretmenlerin bir kısmının bunu evine ve çocuğuna da yansıttığı öğretmen görüşlerinden anlaşılmaktadır. Bu da ev içinde sınırlarının gerilmesine, sabrının tükenmesi ve tahammülsüzlük gibi durumlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Öğretmen çocukları ile yapılan görüşme sonucunda, çocukların anne-babasının öğretmen olması aralarındaki ilişkiyi ve iletişimi olumlu etkilediği anlaşılmaktadır. Bu sonuç, Akingüç ve Fındıkcı (1992)'nin 'Anne-babası ayrı öğrencilerin ailelerinin diğerlerine göre demografik özellikleri ve ders başarıları' adlı çalışmada belirttiği, öğretmenlerin çocukların sorumluluğunu taşıması sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bununla beraber öğretmen anne-babalarının okuttuğu öğrencileri ile kendilerini kıyaslamadığı öğretmen çocuklarının görüşlerinden ortaya çıkan ayrı bir bulgudur. Kıyas olmamasına rağmen bu çocukların çoğunluğunun küçükken anne-babasının öğrencilerini kışkırdığı ancak bu durumun yaş ilerledikçe ortadan kalktığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar katılımcıların çoğunluğu kıskançlık duymadıklarını belirtse de anne-babasının okuttuğu öğrencilerin başarılarını kıskanan ve o öğrencilerden daha başarılı olmak için çabalayan bir katılımcı mevcuttur. Bu durumun ortamda diğer öğrencilerin başarılarından bahsedilmesinden kaynaklandığı ve diğer öğrencilerin başarılarından bahsedilmesinin katılımcı üzerinde baskıya neden olduğu söylenebilir.

Diğer öğrencilerden elde edilen bulgulara bakıldığında ise kendi çocuğunu okutan öğretmenlerin sınıf içinde çocuğunun ayrıcalıklı, torpilli ya da diğerlerinden üstün olmadığını göstermek için çocuklarına davranışlarında diğer öğrencilere göre daha sert davrandığı sonucuna varılmıştır. Görüşleri alınan diğer çocukların çoğunluğu, öğretmen çocuklarının kendilerine karşı davranışlarının öğretmenlerinin çocuğu olduğundan dolayı bir farklılık göstermediğinden bahsetmiştir. Öğretmen çocuklarının diğer öğrencilerle olan ilişkileri, diğer öğrencilerin birbirleri ile olan ilişkileri ile benzerlik göstermektedir. Ancak öğretmen çocuklarının bir kısmının belirli kişilerle arkadaşlık etmesi ve diğer öğrencilere mesafeli yaklaştığı sonucu dikkat çekici başka bir bulgudur. Bunun yanında sınıftaki diğer öğrencilerin başlangıçta öğretmenlerinin çocuğuna karşı davranışlarında rahat olmadığı, temkinli davrandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin öğretmen çocuklarına karşı olan davranışlarının sebebi olarak aralarında geçen herhangi bir olay ya da konuşmanın öğretmene ulaşacağı düşüncesi katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada öğretmenlerin gözünden kendi çocukları, öğretmen çocukları gözünden ebeveynleri; diğer öğrenciler gözünden öğretmen ve aynı sınıfta okuyan öğretmen çocukları arasındaki ilişki ve öğretmen çocuklarının sınıftaki davranışları incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin okuttuğu kendi çocuğuna daha katı ve daha soğuk davranması, yaşanan olayların eve yansması gibi olumsuz durumlar olmasına rağmen; öğretmenin mesleki uzmanlık becerilerini eve yansıtabiliyor olması, öğretmen çocuğunun akademik ve sosyal gelişimi açısından olumlu bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Uluşavaş'ın M. (1992) 'İlkokul çağında çocuğu olan anne-babaların öğrenme gereksinimleri' çalışmasıyla örtüşmektedir.

Katılımcı görüşleri göz önünde bulundurulduğunda kendi ebeveynlerinin sınıfında okuyan tüm katılımcıların özellikle baskıcı tavırlardan (katı-sert davranma) dolayı çeşitli sorunlar yaşadığı görülmektedir. Dolayısıyla öğretmen anne-babalarının kendi çocuklarını zorunlu olmayan haller dışında sınıfında okutmaması önerilmektedir.

Bunun yanında bu konu üzerine yapılacak ileriki çalışmalarda, öğretmen çocuğu olan öğrenciler ile olmayan öğrencilerin akademik başarılarının incelenmesi araştırmaya derinlik katabilecek başka bir öneridir.

KAYNAKÇA

- Akingüç, B., Fındıkcı, İ. (1992) Anne-Babası ayrı Öğrencilerin Ailelerinin Diğerlerine Göre Demografik Özellikleri ve Ders Başarıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,(8), 429-440.
- Akyüz Y. (2008). Türk Eğitim Tarihinde Çağdaş Anlamda “Öğretmenin Saygınlığı” Kavramına Bir Bakış. *Ankara İl Millî Eğitim Dergisi*, 9(55), 16-23.
- Aydın B. (2004). *21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. Dem Yayınları. İstanbul:
- Aydın R. (2009). Türkiye’de Öğretmen Sorunları Açısından Millî Eğitim Şûralarının Değerlendirilmesi (1980-2000). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 42(2), 199-237
- Barnett, J. ve Hodson, D. (2001). Pedagogical Context Knowledge: Toward A Fuller Understanding of What Good Science Teacher Know. *Science Education*, 85,426- 453.
- Başar, H. (2008). *Sınıf Yönetimi*. Anı Yayınevi. Ankara

- Bernal, E. M. (1994). Finding and Cultivating Minority Gifted / Talented Students. *A Paper Presented at The National Conference on Alternative Teacher Certification*. Washington, DC.
- Büyükkaragöz S. ve diğ. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitimin Temelleri)*. Mikro Yayınları. Konya
- Celep, C. (2004). *Meslek Olarak Öğretmenlik*, Anı Yayınları. Ankara
- Çelikten, M., Şanal M., ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Çetin, Ş. (2001). İdeal Öğretmen Üzerine Bir Araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, (149).
- Davalos, R. ve Griffin, G. (1999). The Impact of Teachers' Individualized Practices on Gifted Students in Rural, Heterogeneous Classrooms. *Roeper Review*, 21(4), 308-314.
- Dilekmen, M. (2005). *Başarı ve Saldırganlık Gereksinimi: Öğretmen Adayları Üzerinde Bir Çalışma*. Araştırma Yayınları. Ankara.
- Dökmen, Ü. (1998). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş*. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Epsilon Yayınevi. İstanbul
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*. Meteksan Yayınevi. Ankara
- Gurbetoğlu A.ve Tomakin E. (2011). Sevilen ve Sevilmeyen Öğretmen Davranışlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 12(1) 261-276
- Hansen, J. B. ve Feldhusen, J. F. (1994). Comparison of Trained and Untrained Teachers of Gifted Students. *Gifted Child Quarterly*, 38(3), 115-121.
- Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim Sistemimizde Öğretmen Yetiştirme Politikamıza Genel Bir Bakış. Eğitim Sistemimizde Öğretmen Yetiştirme Politikamıza Genel Bir Bakış, Eğitimde yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, Sivas.
- Kılıç, D. (1994). *İlkokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmenlerin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Lewis, J. F. (1982). *Bulldozers or Chairs? Gifted Students Describe Their Ideal Teacher*. *The Gifted Child Today*, 16-19.
- Nelson, K. C. ve Prindle, N. (1992). Gifted Teacher Competencies: Ratings By Rural Principals and Teachers Compared. *Journal for the Education of The Gifted*, 15(4), 357-369.
- Özbek R. Kahyaoğlu M. Ve Özgen N. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2). 221-232
- Sönmez, V. (2012). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. 17. Baskı. Anı Yayınları. Ankara
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Roller. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1, 597-607.
- Şimşek, H., Yıldırım, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara
- Şişman, M., (2006). *Eğitim Bilimine Giriş*, Pegem Yayıncılık. Ankara,
- Uluşavaş, M. (1992). İlkokul Çağında Çocuğu Olan Anne-Babaların Öğrenme Gereksinimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (8), 269-282.
- Yalçın, H. ,Korkmaz, M. E. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Motivasyon Durumları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(26).
- Yazıcı H. (2009) Öğretmenlik Mesleği, Motivasyon Kaynakları ve Temel Tutumları: Kuramsal Bir Bakış, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 33-46